

Бекітемін.
Мектеп директоры м.а.
Мадьярова А.М.

Келісемін:
Оқу ісінің меңгерушісі:
Исмагулова А.Б. Исмагулова

ӘБ жетекшісі: Жетекшісі
ӘБ отырысында қаралды
Хаттама №1

«Ойла, сөйле»

2 сынып

Мұғалім: Уразбекова А.А.

2024-2025 оқу жылы

Обаған ауылы

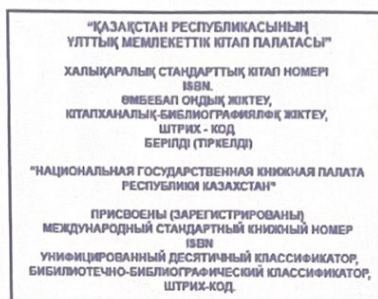
УДК 371.214

ББК 74.202

М79

МУРЗАГАЛИЕВА САЛТАНАТ ДАМИРОВА ИСКАБУЛОВА ЛЯЙЛЯ САЙЛАУБАЕВНА
ОЙЛА , СӨЙЛЕ

ISBN 978-601-312-680-7

ISBN 978-601-312-680-7

9 786013 126807

Түсінік хат

Қазіргі кезеңдегі ғылым мен техниканың даму деңгейі әрбір оқушыда сапалы және терең білім мен іскерліктің болуын, олардың шығармашылықпен жұмыс істеуін, ойлауға қабілетті болуын талап етеді. Сондықтан да оқушылардың шығармашылық ойлауын дамыту, ғылыми көзқарасы мен белсенділігін, өз бетінше білім алу дағдысын қалыптастыру, математикалық білім деңгейін тереңдету және оларды болашақ маман ретінде даярлау үшін математика ғылымының салаларын тереңдетіп оқытудың жолы ерекше.

Шығармашылық—бұл адам іс-әрекетінің түрі, бұл адамның өмір шындығында өзінің өзі тануға ұмтылуы, ізденуі. Өмірде дұрыс жол табу үшін адам дұрыс ой түйіп, өздігімен сапалы, дәлелді шешімдер кезінде қабылдай білуге үйренуі керек. Тек шығармашылық қана адамға өмірдің мәнін түсінуге, бақытын сезінуге мүмкіндік әпереді. Мұндай күрделі мәселені шешуде үздіксіз білім беру ісінің алғашқы сатыларының бірі болып табылатын бастауыш мектептің алатын орны ерекше, өйткені бастауыш мектеп:

1. Оқушылардың интеллектуалдық, рухани, табиғи нышандарын дамытуға өзінің қызығушылықтарымен бейімділіктерін іске қосуға жағдай жасайды.
2. Жеке адамдық сенімдерін қалыптастыруға жағдай жасайды.
3. Ұжымдық және жеке іс-әрекеттер тәсілдеріне үйретеді.

Баланың еркін шығармашылықпен ойлауына, оның барлық қабілеттерін дамытуға, өз күшіне деген сенімнің болуына жағдай жасайды. Кіші жастағы баланың оқуға, оқу арқылы қабілеттерінің дамуына көп мүмкіндіктер бар.

Шығармашылық сабақтардың оқушылар үшін мынадай маңызды жақтары бар:

- оқушының танымдық іздемпаздығы қалыптасады;
- сұрақтарды, мәселелерді терең талдауға үйренеді;
- шығармашылық ой — өрісі артады;
- кітаппен жұмыс, көркем және ғылыми әдебиеттер, баспа материалдармен жұмыс істеу біліктерін қалыптастырады;
- ұжымдық ой — пікірлері жетіледі, топ мүшелерін пікірлерімен ортақ тұжырым жасауға үйренеді;
- мұғаліммен оқушылардың қарым — қатынасы ынтымақтастыққа болып, сенімділіктері артады;
- оқушы өз ойын еркін айтуға, сөз мәдениетіне үйренеді;
- білімін жүйелі түрде толықтыруға;
- өз әрекетіне сын тұрғысынан қарауға;
- тұжырым жасап қорытындылауға үйренеді;
- оқу міндеттерін тиімді шешу мүмкіндігін тудырады.

Оқушылардың шығармашылық қабілетін арттырып, ынталандыру үшін сабақтарды мынадай жолдармен өткізуге болады:

1. Сабақта кең көлемде көрнекі құралдарды пайдалану;
2. Сабақты түрлендіріп өткізу;
3. Сабақта оқушылар өздері жасаған суреттер, схемаларды пайдалану;
4. Техникалық құралдарды тиімді қолдану;
5. Сабаққа қатысты бейнетаспаларды, фильмдерді көрсету.

Талантты балалардың өмірінде және іс — әрекетінде байқалатын ерекшелік белгілері айқындалған. Мұндай белгілерді балалардың іс — әрекет ерекшеліктерін бақылаған кезде баяндауға болады. Шығармашылық дарындылықтың белгілері әртүрлі болатындығы қиындық туғызады және де олар әлеуметтік ортамен тығыз байланысты. Бастауыш мектепте шығармашылық қабілеттілікті оқу әрекетінде көрінеді. Сондықтан әр бала

бойындағы шығармашылық қабілеттері оқу әрекетінде көрінеді. Сондықтан әр бала бойындағы шығармашылық қабілеттерін бағыттап, тәрбиелеу қазіргі тандағы ата — ана мен мұғалімнің тарапынан қолдау тауып отыруы қажет.

Бастауыш сынып оқушыларының қиялы әдеттегіден тыс, ерекше. Олар естіген әңгімелер, ертегі желісімен өзі де оларды құрастыра алады. Сондықтан мұғалім ертегіні немесе әңгімені бастап беріп, оны аяқтауға оқушыға тапсыратын болса, балалар оны аяқтаудың түрлі жолдарын қарастырады.

Оқушыларды шығармашылық жұмысқа баулып, олардың белсенділіктерін, қызығушылығын арттыра түсу үшін шығармашылық қабілеттерін сабақта және сабақтан тыс уақытта дамытуда мен мынадай әртүрлі әдіс — тәсілдерді қолданамын.

Олар мыналар:

1. Мәтін, ертегіні, әңгімені өз ойларымен аяқтау. Мысалы: Қайсар атасымен қыдырып жүреді. Кенет қой қора жақтан түтіннің иісі келді. Қараса, қой қора өртеніп жатыр екен. — Қайсар не істеді?

Бұл мәтінді бір — екі бала былай деп аяқтапты.

Қайсар жүгіріп барып, өрт сөндіргіш машинасын шақырды. Жан — жақтан көмекке адамдар да келді. Өрт сөндірушілер мен көршілердің көмегімен өртті шығынсыз өшіріп алды. Қайсардың елгезектігіне атасы риза болды. Қайсар ойланбастан қораға жүгіріп кірді де, қойларды айдап шықты. Сол кезде қораның үсті құлап түсті. Қайсар қойларды аман алып қалды. Шопан Қайсарға ризашылығын білдіріп, қошақан сыйлады.

2. Ақын, жазушылардың мәтіндерін басқаша аяқтау.

Мысалы: Шона Смаханұлының (Тәкаппар) мысалын Әлібек былай аяқтады:

Балықты жағада ойнап жүрген Асқар тауып алды. Оның жағдайын көріп аяп кетті. Оны жүгіріп барып теңізге салып жіберді. Содан бері балық өзінің туған теңізін ешқашан жамандамайтын болыпты.

3. Белгілі мақал негізінде әңгіме жазғызу.

4. Мәтін бойынша мақал құрастыру.

5. Табиғат құбылыстарына, заттарға жұмбақтар құрастыру.

Мысалы: Дидардың құраған жұмбағы:

Өзі жас, мұртты

Сүтті ұрлап ішті. /мысық/

Әр үйде белін бұған бір пысық бар. / сыпыртқы/

6. Әңгімелерді салыстыру, бөліктерге бөлу, ат қойғызу.

7. Шығарма, мәтін құрастыру. Тақырып бойынша. Жоспар бойынша. Тірек сөздер арқылы

8. Өлең құрастыру. Дайын өлең жолдарын бір, екі жолын беру арқылы.

Дайын ұйкастарды ұсыну арқылы.

9. Шығармадағы әңгімеге ұқсас оқиғалар айтқызу.

10. Көлемі ұзақ шығармаларды жоспар құру арқылы қысқартып әңгімелету.

11. Кейіпкерлерге мінездеме бергізу.

12. Шығарма бойынша сурет салғызу, ауызша суреттеу, қиялдау арқылы суреттеу.

13. Рөлге бөліп оқыту.

14. Логикалық ойлауын дамытатын ойындармен берілген тапсырмаларды шешкізу (анаграмма, сөзжұмбақ, ребус, құрастырмалы ойындар т. б.)

15. Қайталау сабақтарында, оқыған мәтіндері бойынша өз беттерінше тест тапсырмаларын құрастыру.

16. Белгілі ақын, жазушы шығармасына еліктеп өлең, әңгіме, ертегілер жазғызу т. с. с.

Бағдарламаның мақсаты: Оқушылардың ана тіліне қабілетін, қиялын, ойлауын, есте сақтауын, шығармашылық дағдыларын дамыту.

Бағдарламаның міндеті:

- Оқу сапасын (дұрыс, түсініп, шапшаң, мәнерлеп) жетілдіру;
- ақын –жазушылардың балаларға арналған шығармаларының атын, жетекші тақырыбын, басты кейіпкерлерін, негізгі мазмұнын білгізу;
- Оқушы қиялын, тіл байлығын, сөздік қорын, есте сақтау қабілетін ұштау;

Бағдарламаның өзектілігі:

1. Білім беру процесінде жауапкершіліктің бір бөлігін оқушылардың өздеріне жүктеу.
2. Баланың білім мен білігін қалыптастыру үшін - айналадағы адамдар мен әлеуметтік қарым – қатынасқа түсу.

Оқушыларды әдебиетке баулуда оқушы мен мұғалім, оқушы мен ата – ана арасында байланыс нығайып, көрген – білгенді көкейге тоқып, көп үйреніп ізденудің арқасында шебер сөйлеуге жаттығып, танымдық, шығармашылық қабілеттері артады. Ал, тәжірибе көрсеткендей, шығармашылықпен жұмыс жасаған оқушының дүниетанымы артады.

Күтілетін нәтиже:

1. Оқушылардың пәнге деген танымдық, шығармашылық қабілеті дамып, сабаққа деген қызығушылықтары оянып, ынтасы дами түсті.
 2. Білуге , үйренуге деген қызығушылықтары артты, ата-ана тарапынан баласына керекті кітаптарды тауып беріп, көмек көрсету жақсарды.
 3. Кітапханамен тығыз байланыс орнады.
 4. Оқушылардың дүниетанымы кеңейіп, сөздік қоры , ойлау қабілеті артты.
 5. Оқушылардың ізденімпаздығы артып,шығармашылықпен жұмыс жасауға дағдыланды.
 6. Әр тақырып бойынша қосымша ізденіп оқу керектігіне дағдыланып, шапшаңдыққа, жинақылыққа , бәсекелестікке қабілеттілігі артты.
 7. Республика, облыс, аудан көлемінде танымал , белгілі жерлес қайраткерлеріміз туралы кеңірек тани отырып, сөз маржанын теріп, мағынасына терең бойлап, жүйелі сөз , ақылды ой айта білуге үйренді.
 8. Оқушыларда өздеріне деген сенім, үлкен жауапкершілік пайда болды. Өздерін дара тұлға ретінде сезініп, көп білуге ізденеді, қиялдары артады.
1. Тақырыптың мазмұнын ашуда бір-бірімен ұжымдық қарым- қатынас жасайды.
 2. Сауатты жазуға үйренеді.
 3. Жүйелі сөйлеуге;
 4. Әсерлі баяндауға;
 5. Ауызша сөйлеуге дағдыланады.
 6. Өз ойын дұрыс жеткізеді
 7. Қажетті ақпаратты қолданады.
 8. Оқушыларда өзіндік көзқарас қалыптасады.

КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАР

34 САҒАТ

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1-2	Қазақстан -біздің Отанымыз. Туған өлкем-Қостанай	2	
3-4	Асыл сөз. Ел аузынан Нақыл сөздер жазу	2	
5-6	Шешендік сөздер	2	
7-8	Ертегі құрастыру	2	
9-10	Білімді мыңды жығар Мақал –мәтел жазу	2	
11-12	Туған жердің табиғаты Эссе	2	
13-14	Туған елдің ұлы тұлғалары Өлең шығару	2	
15-16	Жиренше шешен Сөзжұмбақ құрастыру	2	
17-18	Майдангер ата ерлігі. Бауыржан Момышұлы Эссе жазу	2	
19-20	Жақсы мен жаман Әңгіме жазу	2	
21-22	Еңбекті сүйсең. Еңбекпен тапқан тиын Мақал-мәтелдер	2	
23-24	Б.Майлин өлеңдерін жатқа оқу	2	
25-26	А.Байтұрсынов өлеңдерін жатқа оқу	2	
27-28	Төле би, Қазыбек би, Әйтеке билердің шешендік сөздері	2	
29-30	Батырлар жыры Өлеңдер жаттау	2	
31-32	«Ұшқыр ой мен шешен тіл» зияткерлік сайысы	2	
33-34	« Әр бала – болашақ данышпан » интеллектуалдық сайыс		
Барлығы 34 сағат			